

Gemeenteraad van Renkum

Datum	Onderwerp
26 oktober 2021	Eindverslag integriteitskwesties naar aanleiding van raadsenquête project Horsa glider

Beste raads- en commissieleden,

Tijdens het onderzoek in het kader van de raadsenquête naar de procesgang rond het project Horsa glider en de informatievoorziening hierover naar de raad, is de onderzoekscommissie tijdens de verho-
ren gestuit op verklaringen over intimidatie en fraude. Op advies van het kabinet van de commissaris
van de Koning zijn deze mogelijke integriteitsschendingen aan mij als burgemeester overgedragen,
vanwege de zorgplicht die ik als voorzitter van de raad heb op het gebied van integriteit.

Op basis van eigen analyse en suggesties over mogelijke vervolgstappen van het Steunpunt Integri-
teitsonderzoek Politieke Ambtsdragers, heb ik een procesvoorstel opgesteld voor het behandelen en
afhandelen van de mogelijke integriteitsincidenten. Dit procesvoorstel heb ik eerder dit jaar vertrouwe-
lijk met u gedeeld.

Met deze brief wil ik verslag aan u uitbrengen van de resultaten van de uitgevoerde acties wat betreft
de twee openstaande (mogelijke) integriteitsincidenten: de intimidatie door een (toenmalig) wethou-
der richting een raadslid en mogelijke valsheid in geschrifte bij de vergunningsaanvraag voor het ex-
poseren van de Horsa glider. In de kaders onderstaand worden beide meldingen voor de volledigheid
kort samengevat.

Zoals eerder met u besproken, worden de andere twee (mogelijke) integriteitsschendingen die naar
voren kwamen tijdens de raadsenquête meegenomen in het traject voor het versterken van de be-
stuurscultuur en het verbeteren van de samenwerking tussen raad, griffie, college en organisatie. Dit
traject loopt nog, waardoor in deze brief geen verslag wordt uitgebracht van het afhandelen van deze
twee incidenten.

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

Verzenddatum van deze brief
26 oktober 2021

Ons kenmerk
132700

S.P.T. (Sjoerd) van der Meer
(026) 33 48 111
s.vander.meer@renkum.nl

Bijlage

Onderstaand ga ik eerst in op het procesverloop en de resultaten wat betreft de mogelijke intimidatie door een wethouder richting een raadslid en vervolgens wat betreft de mogelijke valsheid in geschrifte.

/ Mogelijke intimidatie door een wethouder richting een raadslid

// Procesverloop

Zoals afgestemd met uw raad, was het voorstel om – indien het betrokken raadslid, de fractievoorzitter en de voormalig wethouder dat wenselijk zouden vinden en daarmee zouden instemmen – een mediationgesprek te organiseren onder begeleiding van een (externe) mediator, met als eventuele uitkomst

Mogelijke intimidatie door een wethouder richting een raadslid

Tijdens een hoorzitting in het kader van de raadsenquête heeft het raadslid Oswald Velthuisen verklaard dat hij zich geïntimideerd heeft gevoeld door toenmalig wethouder Jasper Verstand. De wethouder zou de fractievoorzitter van het raadslid dusdanig hebben toegesproken dat de fractievoorzitter zich genoodzaakt heeft gevoeld om het raadslid van het dossier Horsa glider te halen waar hij zich mee bezighield.

dat alle betrokkenen het gesprek als afsluitend zouden beschouwen. Mocht er onder de drie betrokkenen geen bereidheid zijn tot mediation, dan zou een extern onderzoek worden geïnitieerd naar het incident.

Na voormalig wethouder Jasper Verstand, raadslid Oswald Velthuisen en fractievoorzitter Daniëlle van Bentem te hebben gesproken en van hen te hebben vernomen dat zij bereid zijn om deel te nemen aan een (kort) mediationtraject, heb ik in maart 2021 opdracht gegeven aan een mediator om de gesprekken tussen de betrokkenen

te organiseren. Na een aantal individuele gesprekken met de drie betrokkenen concludeert de mediator echter dat hun perceptie van het mediationtraject dusdanig uiteenloopt dat er geen draagvlak is voor de mediation. Hierop heeft de mediator in april zijn opdracht teruggegeven.

Na zelf nog gesprekken te hebben gevoerd met de drie betrokkenen, heb ook ik uiteindelijk moeten concluderen dat mediation geen kans van slagen zou hebben. De enige nog resterende optie om tot een afwikkeling van het incident te komen was dan ook het starten van een extern onderzoek, zoals ook eerder voorgesteld.

In juni 2021 heb ik aan bureau Necker van Naem opdracht verstrekt om een incidentonderzoek uit te voeren, met als doel het op een rij zetten van de relevante feiten en omstandigheden, het beantwoorden van de vraag of er sprake is geweest van intimidatie van het raadslid door de wethouder, en het adviseren over de verdere afwikkeling van de casus. Dit onderzoek heeft Necker van Naem in september 2021 afgerond en opgeleverd.

// Conclusies

Het incidentonderzoek van Necker van Naem heeft niet kunnen vaststellen dat door de handelwijze van de toenmalig wethouder Jasper Verstand angst is ingeboezemd of schrik is aangejaagd – zoals de omschrijving van intimidatie luidt – bij raadslid Oswald Velthuisen. Het onderzoeksbureau stelt echter wel dat het handelen van de toenmalig wethouder niet voldeed aan de norm van een 'respectvolle omgang' met een of meerdere raadsleden op basis van het normenkader zoals die geldt in onze gemeente.

Onderwerp

Eindverslag integriteitskwesities naar aanleiding van raadsenquête project Horsa glider

Datum

26 oktober 2021

Ons kenmerk

132700

Pagina

2 van 5

// Lessen voor het vervolg

Naast bovengenoemde conclusie, geeft Necker van Naem aan dat er ook nog een aantal andere lessen uit het onderzoek kunnen worden getrokken die ik graag wil benoemen in dit eindverslag.

Het is het onderzoeksbureau opgevallen dat zowel de toenmalig wethouder als het raadslid hebben aangegeven dat na een gesprek tussen beide tijdens een ontmoeting daags na het incident de lucht tussen hen was geklaard, maar dat het onduidelijk is waarom het gevoel van intimidatie maanden later opnieuw naar voren is gekomen tijdens de verhoren van de onderzoekscommissie in het kader van de raadsenquête. De onderzoekscommissie heeft inhoudelijk en in de openbaarheid alle ruimte gegeven aan zowel Oswald Velthuizen en Jasper Verstand om hierover te verklaren.

De onderzoekscommissie stelt uiteindelijk vast dat de melding van intimidatie niet tot de onderzoeksopdracht behoort en dus moet worden doorgeleid. De route die de melding heeft gevolgd van de onderzoekscommissie via de Provincie Gelderland naar de burgemeester was niet onjuist, maar wel anders dan onze eigen gedragscode voorschrijft. Die bepaalt namelijk dat de griffier fungeert als vertrouwenspersoon wat betreft aangelegenheden die voortkomen uit de gedragscode.

Los van de formele juistheid van de routing, heeft dit volgens Necker van Naem in ieder geval tot gevolg gehad dat de afwikkeling van het incident lang heeft geduurd. Hierdoor is er steeds weer een herleving van het voorval met de bijbehorende publicitaire en politieke aandacht, waardoor er geen sprake is van een terugkeer naar de lucht die grotendeels geklaard leek te zijn.

Ik kan me vinden in de opmerking van het onderzoeksbureau dat dit spijtig is, omdat de nasleep van het incident daardoor tot het heden heeft kunnen doorlopen. Ik stel dan ook voor dat we aan de slag gaan met de aanbeveling die Necker van Naem doet om een helder/ concreet proces in te richten voor het behandelen van signalen/ meldingen van mogelijke integriteitkwesaties, waarin ook duidelijk de rol van de griffier als vertrouwenspersoon en mij als burgemeester staat beschreven.

Dat geldt ook voor de aanbeveling dat voorkomen moet worden dat signalen/ meldingen van mogelijke integriteitkwesaties gaan of blijven rondzingen zonder dat er (al) opvolging aan gegeven is, en dat wordt vastgelegd dat tot een zorgvuldige omgang met signalen/ meldingen behoort dat betrokkenen daarover niet naar buiten toe communiceren zolang het signaal of de melding nog in behandeling is.

/ Mogelijke valsheid in geschrifte

// Procesverloop

Met uw raad heb ik afgestemd om de indiening van de aanvraag van de evenementenvergunning voor het exposeren van de Horsa glider ter evaluatie voor te leggen aan een andere gemeente – niet zijnde een gemeente die aangesloten is bij onze omgevingsdienst en/of veiligheidsregio, zodat zo objectief mogelijk kan worden geëvalueerd.

Onderwerp

Eindverslag integriteitkwesaties naar aanleiding van raadsenquête project Horsa glider

Datum

26 oktober 2021

Ons kenmerk

132700

Pagina

3 van 5

Het besluit om de indiening van de vergunning extern te laten onderzoeken, heb ik in februari toegelicht aan een vertegenwoordiger van de Stichting Behoud WO2 Erfgoed Gelderland. De Stichting heeft toen enerzijds aangegeven achter de door hun in de hoorzitting gedane verklaring van valsheid in geschrifte te staan, maar anderzijds geen aangifte te willen doen.

In maart 2021 heb ik de Gemeente Amstelveen benaderd met het verzoek of Amstelveen bereid is om onderzoek te doen naar de verleende evenementenvergunning voor het exposeren van de Horsa glider.

Mogelijke valsheid in geschrifte

Tijdens een hoorzitting in het kader van de raadsenquête is een verklaring gedaan door vertegenwoordigers van de Stichting Behoud WO2 Erfgoed Gelderland dat de door hun ingediende vergunningsaanvraag voor het exposeren van de Horsa glider is aangepast door de gemeente zonder medeweten van de Stichting. Het zou daarbij gaan om een aanpassing van de tekening bij de vergunning waarop het maximaal aantal gelijktijdig aanwezige personen in de tent waarin de Horsa glider werd tentoongesteld is gewijzigd van 75 naar 200.

Op basis van dit mondelinge verzoek is in gezamenlijk overleg de onderzoeksvraag geconcretiseerd. Omdat de Gemeente Amstelveen niet de instrumenten heeft om te constateren of er formeel sprake is geweest van fraude bij de aanvraag van de evenementenvergunning, was het onderzoek gericht op het constateren van afwijkingen bij de behandeling van deze aanvraag.

Op basis van een uitvraag van documenten benodigd voor het onderzoek, is de Gemeente Amstelveen in juni 2008 begonnen met het daadwerkelijk uitvoeren van de evaluatie. In het kader hiervan zijn de aangeleverde stukken bestudeerd en heeft de onderzoekscommissie van

Amstelveen de bij de evenementenvergunning betrokken medewerkers – zowel intern als van de omgevingsdienst en de brandweer – en mij als burgemeester geïnterviewd. Eind september 2021 heeft de Gemeente Amstelveen het eindrapport opgeleverd.

// Conclusies

Op basis van de geraadpleegde documenten en de gehouden interviews concludeert de onderzoekscommissie van de Gemeente Amstelveen dat het proces van vergunningverlening rechtmatig is verlopen. De tekening van de tent waarin de Horsa glider is tentoongesteld is weliswaar na overleg met de Stichting gewijzigd door de gemeente, maar doordat deze aangepaste tekening vervolgens zelf formeel weer is ingediend door de Stichting, zijn er naar het oordeel van de onderzoekscommissie geen belangen geschaad. De Stichting heeft zich formeel ook niet verzet tegen de verleende vergunningen, waardoor deze met de bijbehorende bijlagen uiteindelijk onherroepelijk zijn geworden.

Ik concludeer daar uit dat er geen onrechtmatigheden te constateren zijn die wijzen op vermeende valsheid in geschrifte, zoals geopperd door vertegenwoordigers van de Stichting.

// Lessen voor het vervolg

Ondanks dat de onderzoekscommissie geen onrechtmatigheden constateert, geeft ze wel aan dat we als gemeente handelingen hebben verplicht waarbij kanttekeningen kunnen worden geplaatst. Zo is er gedurende het vergunningsverleningstraject onduidelijkheid over de rolverdeling tussen ons als gemeente en de Stichting, en wordt er vanuit de gemeentelijke organisatie veel in het werk gesteld om de expositie van het zweefvliegtuig tot een goed einde te brengen.

Onderwerp

Eindverslag integriteitskwesities naar aanleiding van raadsenquête project Horsa glider

Datum

26 oktober 2021

Ons kenmerk

132700

Pagina

4 van 5

Wat betreft dit laatste kan ik daarbij opmerken dat de organisatie het exposeren van de Horsa glider heeft gezien/ behandeld als een te ondersteunen initiatief vanuit de samenleving in plaats van puur een af te handelen aanvraag van een evenementenvergunning. Daarnaast blijkt ook uit de evaluatie van de Gemeente Amstelveen dat de Stichting de hoeveelheid taken en werkzaamheden niet aankon, waardoor de betrokken medewerkers uit de gemeente nog meer dienstverlenend en meewerkend hebben opgetreden – en dit ook van hen is gevraagd.

De aanbeveling die de onderzoekscommissie van de Gemeente Amstelveen hierover doet – namelijk het voorafgaand aan een vergunningenproces helder in kaart brengen van de verschillende verantwoordelijkheden – is een punt dat we als organisatie mee kunnen nemen in onze werkwijze wat betreft vergunningverlening, projecten en participatieprocessen.

Hoewel de expositie goed en veilig is verlopen, geeft de onderzoekscommissie aan dat we als gemeente een risico hebben genomen door een vergunning te verlenen waarbij vooraf duidelijk was dat benodigde veiligheidsdocumenten niet zijn ingediend. We zijn daarbij afgeweken van ons ten tijde van de vergunningverlening geldende evenementenbeleid. Afwijken van beleid is echter mogelijk, en zoals de onderzoekscommissie opmerkt is dat gebeurd nadat ik mij persoonlijk heb laten informeren door de hulpdiensten en defensie over het veilig kunnen laten verlopen van het evenement. Ons evenementenbeleid is sindsdien verder ook geactualiseerd, zoals benoemd door de onderzoekscommissie.

/ Vervolg

De aan deze brief ten grondslag liggende eindrapporten van Necker van Naem en de Gemeente Amstelveen kunt u in vertrouwelijkheid inzien in het besloten gedeelte van het raadsinformatiesysteem. De vertrouwelijkheid op de eindrapporten wordt opgelegd met toepassing van het *Protocol geheimhouding, beslotenheid en vertrouwelijkheid*. De eindrapporten hebben daarmee een vertrouwelijk karakter als bedoeld in artikel 2:5 van de *Algemene wet bestuursrecht*. Gelet daarop rust op u een geheimhoudingsplicht. Dat betekent dat de eindrapporten (of de inhoud daarvan) niet met derden mogen worden gedeeld.

Tot slot is het aan uw raad om te bepalen of u deze brief met het eindverslag wilt agenderen voor raadsdeling. Indien u ook de eindrapporten van Necker van Naem en de Gemeente Amstelveen zelf wilt bespreken, dan kan dat alleen in een besloten vergadering.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER VAN RENKUM

A.M.J. (Agnes) Schaap

Onderwerp

Eindverslag integriteitskwesties naar aanleiding van raadsenquête project Horsa glider

Datum

26 oktober 2021

Ons kenmerk

132700

Pagina

5 van 5